

INDUSTRIE
MUSEUM

KASSA EXPO KASSA!

26/11/2021 - 28/08/2022

26/11/2021 > 28/08/2022
PERSDOSSIER

www.sou.pf - Souffler, 30 items n°1, 2000 C&E - Vom Barock zum Merckand - To © Archiva Coll'art, 2018

PERSBERICHT

Nieuwe expo in Industriemuseum belicht 150 jaar consumeren

De nieuwe expo in het Industriemuseum in Gent opent niet toevallig op vrijdag 26 november 2021, ofwel Black Friday. 'Kassa kassa!' neemt bezoekers mee op een tijdreis doorheen het winkellandschap van 1850 tot vandaag. Er is zelfs een replica van een kruidenierswinkeltje uit de jaren 60.

Na de geslaagde fototentoonstelling met fotograaf Alexander Dumarey zet het Industriemuseum in Gent vanaf vrijdag 26 november een nieuw thema in de kijker. Tot zondag 28 augustus kunnen bezoekers er kennismaken met de geschiedenis van consumptie en distributie van de voorbije 150 jaar. 'Kassa kassa!' is een expo met een flinke brok nostalgie die tegelijk stilstaat bij het koopgedrag van nu.

Nostalgie

Er valt heel wat te bewonderen, maar bezoekers zullen zich ongetwijfeld meteen aangetrokken voelen tot de vintage reclameborden in email en 't Winkeltje middenin de tentoonstelling. Dat is een replica van een kruidenierswinkeltje uit de jaren 60. Stapels conserven, bokalen vol snoepgoed en die typische, oude weegschaal op de toonbank maken het plaatje af. "Deze expo is niet alleen nostalgisch." zegt Ann Van Nieuwenhuyse, directeur van het Industriemuseum. "Kassa kassa! nodigt ook uit tot reflectie over de massaconsumptie en wegwerpcultuur die deze eeuw typeren. Vroeger werd niet alles zomaar weggegooid. Mensen lieten kapotte spullen herstellen, zoals radio's of fietsen. Vele zaken gingen een leven lang mee. Denk ook aan de Tupperware-potjes."

Van fabriek tot winkelrek

De expo gunt de bezoeker ook een blik in de machinerie die bij consumptie komt kijken. Hoe geraken spullen van de fabriek tot in het winkelrek? Hoe worden consumenten verleid? Gaan we nog naar de winkel of laten we alles thuis leveren? Heel wat winkel- en distributievormen passeren de revue, van de hondenkar waarmee melk werd rondgebracht tot de cargobikes die tegenwoordig pakjes tot in elke huiskamer fietsen.

Schepen van Cultuur Sami Souguir merkt op dat de tentoonstelling niet toevallig opent op Black Friday. "Op een moment dat iedereen bezig is met online kortingen en digitale winkelmandjes neemt het Industriemuseum ons mee naar een tijd waarin elke wijk zijn eigen buurtwinkeltje had en de melkboer zijn ronde deed."

Op de openingsdag, vrijdag 26 november of Black Friday, gooit ook het Industriemuseum symbolisch met kortingen. Tussen 10 en 16 uur worden die dag krasloten uitgedeeld in de Gentse winkelstraten. Elk kraslot geeft recht op een korting bij aankoop van een museumticket.

[Download hier enkele beelden © Corlazzoli](#)

DE EXPO

Maak in het Industriemuseum in Gent een tijdreis doorheen het winkellandschap, van 1850 tot vandaag, van de melkboer tot de webwinkel en de pakjesbezorger. De expo Kassa kassa! belooft een nostalgische trip te worden langs de kruidenier om de hoek, vintage reclameborden, een ouderwetse melkkar ... en laat je stilstaan bij hedendaags koopgedrag, massaconsumptie en wegwerpcultuur.

Welke weg legt een product af van fabriek tot winkelrek? Welke reclametrucjes nodigen uit tot shoppen? En is levering aan huis wel een nieuw fenomeen? Vijf thema's loodsen je door een complex, maar erg herkenbaar verhaal.

Centraal in de expo vind je 't *Winkeltje*, waar je je even terug in de jaren 1960 waant dankzij stapels conserven, bokalen vol snoepgoed en die typische, oude weegschaal op de toonbank. Het winkeltje werd aangekleed door Kurt Rigolle, de Gentse verzamelaar en art director die al heel wat Vlaamse filmsets vormgaf.

1. KLANT IS KONING

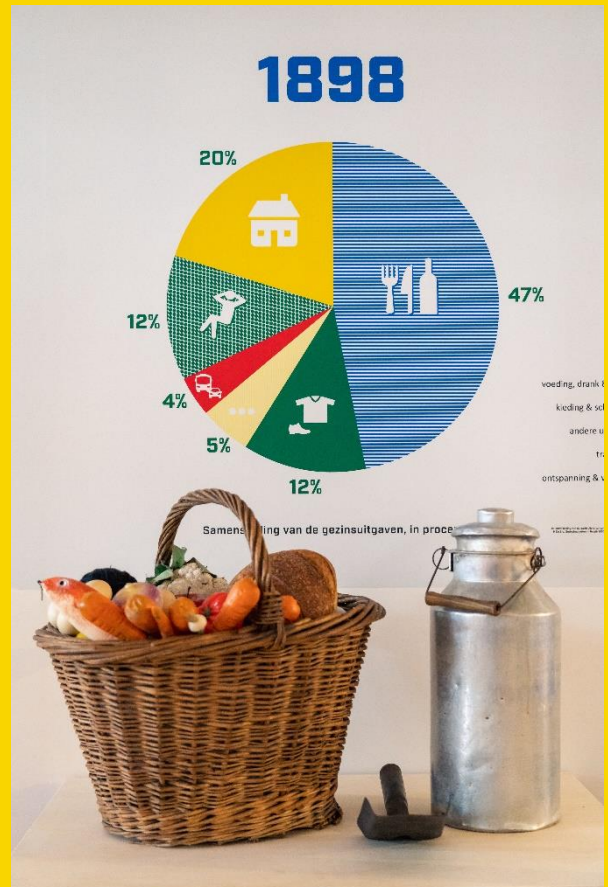
De boodschappentas van een gemiddeld huishouden zag er honderd jaar geleden nog helemaal anders uit. Consumenten bestond uit het verorberen van de dagelijkse maaltijd. Kleding moest een half leven meegaan. Luxeproducten zoals een televisie komen pas vanaf 1950 in de westerse huiskamer terecht. Massaconsumptie wordt de norm; funshopping een favoriete vrijetijdsbesteding.

Kopen en consumeren zijn niet enkel een noodzaak, maar ook een manier om te tonen wie we zijn. Je bent wat je koopt.. We botsen echter steeds vaker op de ecologische en ethische grenzen van ongeremde productie en verbruik.

**“WE DENKEN ALS INDIVIDUEN MAAR
TEGELIJKERTIJD ZIJN WE EIGENLIJK
ZO COLLECTIEF GEKNEED DAT WE
EIGENLIJK CONSUMEREN OM ONZE
IDENTITEIT TE CREËREN.”**

Prof. Dr. Em. Peter Scholliers
historicus VUB

Deze affiches illustreren hoe overheid, industrie en consumentenbewegingen de consument kneden. In deze affichecampagne worden vrouwen en arbeiders als individuele consumenten benaderd. Collectie NAVIGO – Nationaal Visserijmuseum

2. TRANSPORT EN LOGISTIEK

De weg die koopwaar aflegt van veld of fabriek tot consument is grotendeels onzichtbaar. Zeevaart en binnenvaart, luchtvaart, weg- en spoorwegtransport: via een combinatie van transportmiddelen en tussenstops zoekt een eindeloze goederenstroom wereldwijd zijn weg naar de klant.

Containers en kranen, paletten en vorkliften nemen kilo's gewicht van de schouders van fabrieksarbeiders, havenarbeiders en magazijniers. Maar vandaag blijven de werkomstandigheden in en de ecologische impact van de logistieke sector voer voor discussie.

“KIJKEN WE SPECIFIEK NAAR HET CONTAINERVERVOER DAN SPEELT DE HAVEN VAN ANTWERPEN MEE IN DE CHAMPIONS LEAGUE, GERANGSCHIKT OP DE 14E PLAATS OP WERELDVLAK.”

Prof. Dr. Christa Sys
transporteconome UAntwerpen

De Belgische Spoorwegen zetten ook steeds meer containers in. Die kunnen simpelweg overgezet worden van schip op trein of vrachtwagen, zonder de goederen te moeten overladen. Affiche, 1961. Collectie NMBS – Train World Heritage

Het toenemende gebruik van paletten na de Tweede Wereldoorlog heeft een enorme impact op de transportsector. Plots kan één persoon met een vorklift een veel grotere stapel goederen verplaatsen dan ooit tevoren. Ook in de Philipsfabriek worden de dozen met radio's op paletten gestapeld. Vorkliften laden ze vlot in vrachtwagens en treinwagons die naar verschillende groothandels vertrekken.

**“WE HERINNEREN ONS
ALLEMAAL NOG WEL DE DORPEN
EN WIJKEN UIT DE JAREN 1970.
WE HEBBEN SINDSDIEN
VEEL KLEINHANDEL, HORECAZAKEN
EN DIENSTEN ZIEN VERTREKKEN.
KLEINHANDEL KAN EEN
ENORME ROL SPELEN OM DIE
SLAAPDORPEN- EN WIJKEN TERUG
WAKKER TE MAKEN
EN DAAR TERUG GEMEENSCHAP
TE CREËREN.”**

Dr. Peter Heyrman
historicus Kadoc KU Leuven

Combimolen voor koffiebonen en
gruyèrekaas uit kruidenierswinkel
De Gouden Appel in Gentbrugge,
circa 1956. Collectie Martine en
Christine Vermandere

3. VAN SMALL TOT BIG BUSINESS

Tot diep in de 20e eeuw zetten kleine onafhankelijke winkels de toon in onze dorpen en steden. Halverwege de 19e eeuw openen, dankzij massaproductie, de eerste warenhuizen in grootsteden als Londen en Parijs. Eind jaren 1950 doet ook de supermarkt naar Amerikaans model zijn intrede.

Hypermarkten, baanwinkels en shoppingcentra trekken vanaf de jaren 1970 naar de stadsrand. Deze ketens moeten dan weer opboksen tegen internationale reuzen als Amazon, Alibaba en bol.com.

Toch houdt ons land een opvallend sterke onafhankelijke kleinhandelssector in ere. Decennialang zetten belangenorganisaties zich in voor de kleinhandel. Arbeidersverenigingen voor de arbeiders. Steeds vaker zien alternatieve economische systemen het levenslicht: van kringloopwinkels over autodelen tot crowdfunding, van repair cafés tot weggeefgroepen op Facebook. Het zijn stuk voor stuk voorbeelden van een economie die steunt op het delen van goederen, diensten en kennis tussen mensen en organisaties.

4. VERLEIDEN EN VERKOPEN

Vanaf het midden van de 19e eeuw neemt de concurrentie toe. Technisch vernuft en groeiende welvaart zorgen voor een alsmear grotere keuze aan spullen. Reclame moet de consument overtuigen van het nut en de kwaliteit van die nieuwe producten, met verleidelijke vitrines, aantrekkelijke verpakkingen en uitgekende campagnes om verlangens aan te wakkeren.

“WE ZIEN DAT DE VOORKEUREN DIE KINDEREN ONTWIKKELEN IN HUN KINDERTIJD, DAT ZE DIE LATER MEENEMEN ALS VOLWASSENE. HET MERK CHOCO DAT ZE GEBRUIKTEN ALS KIND GAAN ZE OOK VAAK GEBRUIKEN ALS VOLWASSENE.”

Prof. Dr. Liselot Hudders
communicatiewetenschapper UGent

Publicitaire kleurenlithografie (affiche) voor Solo margarine, met afbeelding van vader met kind op schouders. Collectie Industriemuseum

Publiciteitsdisplay voor bedlinnen
Featherweight, geproduceerd
door textielabriek De Porre in
Gent, circa 1950. Collectie
Industriemuseum

5. AAN HUIS GELEVERD

Vandaag bestellen we met een simpele muisklik van alles op het internet. De fysieke winkel verliest terrein als dé plek bij uitstek waar we onze aankopen doen. Maar het principe van goederen aan huis leveren is niet nieuw, denk maar aan de melkboer, rondreizende leurders, postorderbedrijven en teleshopping.

Het online aanbod barst vandaag uit z'n voegen. Tegelijk huiveren veel mensen bij de aanblik van leegstaande winkelpanden, onderbetaalde koeriers en voorbijrazende bestelwagens.

**“DAT SPULLEN AAN HUIS
WORDEN GELEVERD IS NIET NIEUW.
HET VERSCHIL IS
NATUURLIJK DAT DIT VANDAAG
OP VEEL GROTERE SCHAAL
GEBEURT. JE HEBT VEEL
MEER PAKJES, VEEL LANGERE
KETENS EN VEEL MEER MENSEN DIE
SNELHEID VERWACHTEN.”**

Dr. Giselle Nath

historica en journaliste bij De Standaard

Tupperware potjes. Collectie Huis van Alijn

Foto hondenkar. Privécollectie, Westhoek Verbeeldt

HIGHLIGHTS EN INTERACTIES

In de nieuwe expo vinden we heel wat opmerkelijke objecten, documenten of interactieve applicaties. Hier alvast een greep uit het aanbod:

'T WINKELTJE

Het sixties winkeltje centraal in de tentoonstelling wordt ongetwijfeld een publieksfavoriet om nostalgisch terug te denken aan de buurtwinkel van weleer of om selfies te schieten voor de sociale media.

RECLAMEWAND

Velen zullen ongetwijfeld ook blijven plakken bij de reclamewand vol affiches, uithangborden en geëmailleerde reclameborden. Herken jij ze nog?

SUPERMARKTHERINNERINGEN

Uit de collectie van supermarktketen Delhaize werd een opvallend winkelkarretje opgevist. Het is een winkelkarretje uit de eerste Belgische supermarkt aan het Flageyplein in Brussel (1957). Dankzij Colruyt trekt een old school scanner de aandacht. Colruyt schakelde in 1987 als eerste supermarkt in België over op de streepjescode.

GROOT EN KLEIN

Zowel gigantisch grote als kleine persoonlijke objecten vonden een plek in de tentoonstelling. Zo schittert de opvallende Melkkar van Flandria naast charmante huishoudboekjes. Dit zijn persoonlijke notitieschriftjes van huishoudens die – zonder het te beseffen – de hele geschiedenis van de consumptie blootleggen.

PASHOKJE

In een cabine aangekleed als pashokje houdt Kassa kassa! bezoekers een spiegel voor: wat voor consument ben jij? Aan de binnenzijde kiezen bezoekers individueel voor stellingen die bij hen passen. Aan de buitenzijde van het pashokje tekenen zich zo gaandeweg trends af. Worden we gelukkig als we iets kopen? Kopen we liever nieuw dan tweedehands?

GENTSE FOTO'S UIT DE OUDE DOOS

Tal van handelszaken werden begin de jaren 1980 vereeuwigd door fotograaf Gustaaf Van Damme.

Gebaseerd op deze fotoreeks van zo'n 1.400 winkelpuien, stuurde het Industriemuseum anno 2021 opnieuw een fotograaf op pad. Dirk Panier vatte post voor ruim 700 winkelpanden en maakte zo een nieuwe momentopname van het Gentse winkellandschap. Via een digitale, interactieve kaart in de expo kan de bezoeker zelf – letterlijk – inzoomen op de Gentse winkels van vroeger en nu. Borrelen daarbij herinneringen, anekdotes of verhalen op, dan kan de bezoekers deze achterlaten in de bijbehorende fichebak en zo de museumcollectie verder verrijken.

EXPERTEN AAN HET WOORD

Vijf experts doorspekken de expo met hun genuanceerde en brede kijk op de verschillende thema's. Je ziet Peter Scholliers, Christa Sys, Peter Heyrman, Liselot Hudders en Giselle Nath aan het woord.

MUSEUMSPEL KRAAK DE KASSA

Een prettig museumspel loodst ook de allerkleinsten (5-12 jaar) langs de kleurrijke thema's van de tentoonstelling.

BRAUN

Volta Shop

HOSPITAAL VOOR SCHEERAPPARATEN

SERVICE STATION

STATION SERVICE

REMINGTON

ALGEMENE INFORMATIE

OPENINGSUREN

- ma, di, do, vr: 9 tot 17 uur
- eerste donderdag van de maand tot 22 uur
za, zo, feestdagen en schoolvakanties: 10 tot 18 uur
- gesloten op woensdag

TOEGANGSPRIJZEN

- 8 euro: standaardtarief
- 7 euro: groepen vanaf 15 personen, lerarenkaart, Davidsfonds Cultuurkaart, SodiGent
- 4,5 euro: Gentenaar, UiTPAS Gent
- 2 euro: jongeren van 19 tot 26 jaar, groepsbezoeken in schoolverband (ouder dan 18 jaar)
- 1,20 euro: UiTPAS Gent aan kansentarief
- gratis: jongeren onder 19 jaar, Vrienden van het Industriemuseum, Gentenaars op zondag van 10 tot 13 uur, CityCard Gent, Museum pas, begeleider persoon met een beperking, begeleider schoolgroep, ICOM, VMV, pers, gids Toerisme Vlaanderen
- 3 euro: museumspel Kraak de kassa

ONDERZOEK EN REALISATIE

Ann Van Nieuwenhuysse, directeur Industriemuseum
ann.vannieuwenhuysse@stad.gent / 0474 99 01 08

Hilde Langeraert, conservator Industriemuseum
hilde.langeraert@stad.gent / 0472 69 62 54

Marie Kypers, onderzoeker
marie.kypers@stad.gent / 0472 91 41 87

Tamar Cachet, onderzoeksmedewerker
tamar.cachet@stad.gent / 0477 57 82 02

SCENOGRAPHIE

Pièce Montée
Blackbirds (constructie)

TALEN

Nederlands, Frans en Engels

BRUIKLEENGEVERS & PARTNERS

Voor deze expo werden bruiklenen uit alle hoeken van het land ingezet, en werd er samengewerkt met verschillende bedrijven, musea en privéverzamelaars:

Abattoir, AG Real Estate, Albert Heijn, Algemeen Rijksarchief, Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis, Archief Gent, Archive Colruyt Group, Arsène vzw, Vanessa Badisco, Bakkerijmuseum, Boumediene Belbachir, BE O Markt, Berbat, Bleckmann, Bibliothèque nationale de France, bpost, Arnout Bracke, Cargo Velo, Centrum Agrarische Geschiedenis, Annick Claeys, Clearchannel, CO7, Delhaize Le Lion Archief, Deliveroo, Jan De Plus, Dossche Mills, An Eisendrath, Katherine Ennekens, FelixArchief - Stadsarchief Antwerpen, Flybird, Gezinsbond Veldegem, Patrick Goossens, Gorillas, HERW!N vzw, Huis van Alijn, Paul Ibou, Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, JBC, Jenevermuseum, Geert Joostens, KADOC - KU Leuven, Karrenmuseum, KBR, KIK-IRPA, Wannes Lejeune, Lemeire Carrosserie, Letterenhuis - Stad Antwerpen, Laurent Levaux, LDV United, Liberas, Lidl, MAS - Stad Antwerpen, Mediawijs, Len Munnik, Musée Portuaire de Dunkerque, Nationaal Archief - Collectie Spaarnestad, NAVIGO-Nationaal Visserijmuseum, NMBS - Train World Heritage, North Sea Port, NTGent, OC West, Dirk Panier, Geert Petrens, Philips Company Archives, PuurGent, Nathalie Renneboog, Kurt Rigolle, Rijksarchief Bergen, Rijksarchief Kortrijk, Rijn- en Binnenvaartmuseum Antwerpen, Sociale Kruideniers Gent, Stad Hasselt, Stadsarchief Leuven, Stadsarchief Oudenaarde, Stadsmuseum Lokeren, Stad Zottegem, STAM, Stichting Albert Heijn Erfgoed, Stichting tot Behoud van Historische Philips Producten, Schoenen Torfs, De Transformisten, Université libre de Bruxelles, Universiteitsbibliotheek Gent, UNIZO, Lieve Van Schoors, Willy Van Thienen, Hugo & Bart Vercruyssen, Christine & Martine Vermandere, VLIZ-Vlaams Instituut voor de Zee, VLAIO, VRT-archief, Westhoek Verbeeldt

CONTACT

Hannelore De Craene
hannelore.decraene@stad.gent
0470 20 78 99

Saidja Callewaert
saidja.callewaert@stad.gent
0472 40 36 49

IM
INDUSTRIE
MUSEUM

[industriemuseum.be](https://www.industriemuseum.be)

MINNEMEERS 10

9000 GENT

| De Standaard